

Praktická pomôcka k hodnoteniu ťažkostí – dotazník k sociálnej posudkovej činnosti

Podľa metodiky sociálny pracovník pri každej činnosti (napr. umývanie, obliekanie či orientácia) určuje **mieru ťažkostí** na nasledujúcej škále:

0 = Žiadne ťažkosti: Činnosť zvláda úplne samostatne, v bežnom čase a kvalite.

1 = Mierne ťažkosti: Činnosť zvláda, ale musí pri nej vynaložiť zvýšenú námahu alebo vyžadujete **občasnú pomoc**.

2 = Stredné ťažkosti: Má pri činnosti výrazné problémy a vyžadujete **pravidelnú pomoc inej osoby**.

3 = Vážne ťažkosti: Má pri činnosti závažné problémy a vyžaduje **neustálu pomoc inej osoby**.

4 = Extrémne ťažkosti / neschopnosť: Činnosť vôbec nedokážete vykonať.

🔍 Čo si všímať pri vyplňaní?

Pri každom bode sa zamyslíte, či daný úkon dieťa / dospelý zvláda v tzv. **prijateľnom štandarde**. To znamená, či ho vykoná v **obvyklom čase, kvalite a spôsobom**, ktorý je bežný u rovesníkov bez zdravotného postihnutia.

Ak napr. dieťa zvládne hygienu, ale trvá mu to 3-krát dlhšie ako rovesníkovi, alebo vyžaduje neustále inštruovanie (dohľad), aby úkon dokončilo, metodicky to už predstavuje **stupeň ťažkosti**, ktorý je potrebné sociálnemu pracovníkovi opísať.

⚠️ **Pri určovaní stupňa sa nezohľadňuje už existujúca pomoc** (asistencia rodiča) ani používané pomôcky, aby sa zistila reálna miera odkázanosti človeka.

🔍 Dôležité metodické poznámky:

- **Bez započítania pomôcok:** Pri určovaní miery ťažkostí (stupňa 0 – 4) sa **nezohľadňuje**, že osoba už používa kompenzačné pomôcky alebo že jej niekto aktuálne pomáha. Cieľom je zistiť prirodzenú mieru odkázanosti človeka.
- **Komentár sociálneho pracovníka:** Metodika vyžaduje, aby sociálny pracovník do komentára zapísal konkrétne funkčné obmedzenia (napr. „nevie naliať vodu bez rozliatia“), ktoré odôvodňujú zvolený stupeň ťažkosti.
- **Prijateľný čas:** Ak človeku trvá hygiena alebo príprava jedla neúmerne dlho v porovnaní so zdravou osobou, metodicky sa to považuje za ťažkosť, ktorú treba započítať.

Metodická tabuľka má informatívny charakter a slúži ako praktická pomôcka pre rodičov / opatrovateľov / osoby so ZZ (nie je právnym poradenstvom). Má vám pomôcť vopred si premyslieť a zhodnotiť reálne schopnosti a bariéry posudzovanej osoby v **6 kľúčových životných oblastiach** (sebaobsluha, pohyblivosť, domácnosť, komunikácia, vzťahy a účasť v spoločnosti). Je pripravená podľa novej legislatívy a metodík k integrovanej posudkovej činnosti. Konečné rozhodnutie o tom, na aký stupeň odkázanosti má osoba nárok a ktoré kompenzácie dostane, prináleží výlučne príslušnému ÚPSVR po odbornom posúdení.

Metodická tabuľka

Otázka (presné znenie)	Čo sa hodnotí podľa metodiky (Na čo sa zamerať)	Vzorový zápis / Príklady z metodiky
I. SEBAOBSLUHA		
1. Pripraviť jedlo	Hodnotí sa schopnosť pripraviť jednoduché, štandardné jedlo. Rozlišuje sa, či neschopnosť vyplýva zo zdravotného stavu (konkrétny problém) alebo z neznalosti (nikdy to nerobil, ale dokázal by sa naučiť).	Ak je dôvodom zdravotný stav, do komentára sa uvedie konkrétny funkčný problém (napr. tras rúk, slabosť, mentálne znevýhodnenie). Potrebné uviesť dôvody, aby sociálny pracovník nedospel k záveru, že osoba je schopná naučiť sa to a vykonať.
2. Naliať tekutinu do pohára	Hodnotí sa schopnosť zdvihnúť fľašu/kanvicu, z vodovodu do pohára - nehodnotí sa chôdza a presun - len schopnosť zdvihnúť fľašu, kanvicu, otočiť kohútikom a tekutinu bezpečne dostať do pohára.	Sleduje sa motorika ruky a koordinácia pri samotnom úkone naliatia.
3. Premiestniť stravu na miesto jedenia	Schopnosť preniesť tanier alebo pripravené jedlo samostatne alebo s pomôckou (barla, vozík). Ak posudzovaná osoba používa dve francúzske barle, samo osebe to neznamena, že nezvládne premiestniť si stravu na miesto jedenia. Sledujú sa aj psychické bariéry (odmietanie, hodenie taniera/jedla na zem).	<i>Príklad:</i> Osoba s Alzheimerovou chorobou, demenciou, PAS, mentálne znevýhodnenie, duševné poruchy, obsedantno-kompulzívna porucha je fyzicky schopná stravu preniesť, ale nekoná zmysluplne (napr. tanier odhodí).
4. Najesť sa a napiť sa (samostatne, nezabudnúť sa najesť, napiť)	Schopnosť preniesť jedlo a nápoje k ústam, prehĺtať, alebo je potrebné jedlo, pohár, pridržať, alebo úplne ju nakrmiť. Sleduje sa aj zábudlivosť, či jedla/nejedla v dôsledku diagnózy (Alzheimer, demencia, PAS, mentálne znevýhodnenie, ...) - vždy uviesť dôvod. Prijímanie stravy sondou sa nepovažuje za samostatné.	Osoba zabudne, že už jedla, alebo zabudne na potrebu jesť. Sleduje sa aj nutnosť porciovania stravy inou osobou. <i>Príklad:</i> <ul style="list-style-type: none">8-ročné dieťaťa s telesným znevýhodnením môže mať problém najesť sa samo a je potrebné ho krmiť - kŕmenie náročnejšie časovo aj fyzicky než u zdravého rovesníkaDieťa s PAS síce vie jesť, ale vyžaduje neustály dohľad na proces jedenia, aby neprestalo alebo sa nerozptyľovalo. (Vážne ťažkosti, kedy osoba vyžaduje neustálu pomoc, v tomto prípade vo forme dohľadu / inštruovania), aby činnosť vôbec dokončila).

		<ul style="list-style-type: none">• Prijímanie potravy sondou sa metodicky považuje za úplnú odkázanosť. (Ide o extrémne ťažkosti alebo neschopnosť vykonať danú činnosť samostatne.)
5. Obliecť sa, vyzliecť sa (primerane veku)	Schopnosť pripraviť si odev, obliecť si aj ťažké kusy (kabát), zapnúť gombíky, zipsy, šnúrky. Použitie pomôcok (napr. suchého zipsu, nástroja na obliekanie a vyzliekanie ponožiek a pod.) sa považuje za zvládnutú bez ťažkostí v prípade, ak tento úkon zvládne sama.	Je potrebné konkretizovať ťažkosť (napr. obmedzená hybnosť ramien) a uviesť súčasný spôsob vykonávania úkonu.
6. Ostať osamote niekoľko dní	Schopnosť zobrať si jedlo, psychicky zvládnuť samotu, byť v bezpečí a vedieť vyhodnotiť kritickú situáciu (privolať pomoc/susedov). V prípade ťažkostí sa tieto konkretizujú a je vhodné ich uviesť v komentári.	Hodnotí sa miera psychickej stability a schopnosť samostatnej existencie v byte bez dozoru.
7. Použiť hygienické zariadenie – vaňa, sprcha, umývadlo	Schopnosť premiestniť sa do kúpeľne, použiť kohútik, nastaviť teplotu vody a fyzicky vstúpiť do vane/sprchy. Fyzická aj psychická schopnosť dostať sa do vane, do sprchovacieho kúta, pričom sa sleduje zvládnutie úkonu samostatne s pomocou pomôcok (napr. vaňová doska, držiak, atď.), čo je možné chápať ako zvládnutie úkonu bez ťažkostí. Ak je nutná prítomnosť osoby, ale len z preventívnych dôvodov, napr. pre posilnenie istoty, je vhodné to uviesť do komentára.	<i>Príklad</i> <ul style="list-style-type: none">• Nevie vykonať žiadnu sebaobsluhu samostatne. (Hodnotenie 4 – neschopnosť)• 40-ročná osoba s ťažkým funkčným postihnutím (alebo po zlyhaní orgánov na dialýze – znížená mobilita), ktorá sa nedokáže samostatne dostať do vane ani s pomôckou a vyžaduje úplné umytie inou osobou – neschopná použiť hygienické zariadenie. (Hodnotenie 4 – neschopnosť)
8. Umyť sa a osušiť celé telo	Schopnosť samostatne si umyť vlasy (nanesenie šampónu, opláchnutie), nohy a chrbát – celé telo. Sleduje sa dôvod ťažkostí, spôsob a výsledok činnosti.	Do komentára sa uvedie dôvod, prečo si osoba určité časti tela neumyje sama. <ul style="list-style-type: none">• u 8 ročného dieťaťa je bežné, že si umýva zuby samostatne – dieťa s funkčnými dôsledkami zdravotného stavu rovnakého veku nemusí byť schopné samostatne sa umývať, musí mu pomôcť iná osoba alebo dieťa potrebuje dohľadanie, aby činnosť vôbec vykonalo alebo aby ju vykonalo správne. (Hodnotenie 4 – neschopnosť)

9. Učesať sa, umývať si zuby, oholiť sa, ostrihať si nechty	Záujem o osobnú hygienu a fyzická schopnosť úkon vykonať – schopnosť vyčistiť si zuby, učesať sa, oholiť sa, urobiť si základnú manikúru (nezávisle od presunu do kúpeľne, stáť pri zrkadle). Nehodnotí sa technika, ale výsledok.	<i>Príklad:</i> Ak osobu čese suseda, metodika káže zistiť, či je to zvyk, alebo osoba reálne nezdvihne ruku k vlasom.
10. Vymeniť si hygienické vložky a plienky	Rozpoznanie potreby výmeny, schopnosť samostatnej manipulácie bez pomoci, očistenie stómie a výmena vrečka.	Sleduje sa kognitívna (uvedomenie si) aj motorická zložka úkonu.
11. Včas použiť WC	Rozumové uvedomenie si potreby a fyzický presun, či sa sama usadí a zdvihne, či je potrebné pomôcť s presadaním.	Do komentára sa uvádza typ WC a identifikujú sa problémy (napr. nízke WC bez nadstavca).
12. Dodržiavať a pochopiť určený liečebný režim...	Schopnosť rozpoznať liek a užiť ho, inhalovať, aplikovať inzulín (psychicky a fyzicky). Rozpoznať riziko ohrozenia svojho zdravia, postarať sa o seba pri drobnom poranení alebo nevoľnosti, zvýšenej teploty a podobne.	Hodnotí sa pochopenie pokynov lekára a fyzická schopnosť aplikácie liečby.
Doplňujúce otázky		
D1 Rozpoznať vhodné jedlo a nápoj, zistiť dátum spotreby jedla	Schopnosť rozpoznať vhodné jedlo (napr. pri diéte), bežnú kombináciu potravín, vyhodnotiť zdravotne nevyhovujúce potraviny na konzumáciu, zistiť dátum spotreby, ale aj správne naložiť so zistenou informáciou.	Sleduje sa kognitívna schopnosť posúdiť bezpečnosť potraviny pred konzumáciou.
D2 Uložiť jedlo, nakrájať jedlo na tanier	Schopnosť pripraviť si raňajky, naložiť a preniesť stravu, zohriať ju v mikrovlnke, uvariť si čaj, či otvoriť jogurt.	Ak je nutné jedlo naservírovať alebo preniesť inou osobou, v komentári sa uvedie konkrétny dôvod.
D3 Dodržiavať diétny režim	Schopnosť pravidelne jesť, vyberať si len povolené potraviny a samostatne posúdiť, čo môže osoba skonzumovať.	Hodnotí sa miera sebadisciplíny a porozumenia diétnym obmedzeniam.
D4 Vybrať si oblečenie a obuv primerané okolnostiam	Schopnosť vybrať si vhodné a čisté oblečenie, obuv podľa počasia, ročného obdobia či denného režimu (napr. prezliecť sa do pyžama).	Sleduje sa primeranosť výberu vzhľadom na vonkajšie podmienky.
D5 Rozpoznať rub a líc oblečenia	Schopnosť samostatne a správne si obliecť odev.	Sleduje sa vizuálne a hmatové rozpoznanie správnej strany oblečenia.
D6 Správne vrstviť oblečenie	Schopnosť obliecť si časti odevu v logickom poradí (napr. spodná bielizeň, pančuchy, nohavice).	Zameriava sa na logickú následnosť úkonov pri obliekaní.
D7 Obuť sa, zaviazať šnúrkou a využiť sa	Miera ťažkostí pri obúvaní, vyzúvaní (aj špecifickej obuvi ako korčule) a zaväzovaní šnúrok. Schopnosť rozlíšiť ľavú a pravú topánku.	Použitie obuváka sa počíta ako zvládnutie samostatne. Uvádza sa potreba pomoci inej osoby.

D8 Vykonávať drobné úpravy oblečenia	Schopnosť prísť gombík, zašit' dierku. Rozlišuje sa, či je príčinou zdravotný stav alebo neznalosť.	Ak úkon nevláda zo zdravotných dôvodov, uvedie sa konkrétny problém (napr. tras, slabý zrak).
D9 Manipulovať s oblečením podľa potreby, rozpoznať čistotu a farbu...	Schopnosť vyzliecť/obliecť časti odevu (napr. na WC) a schopnosť iniciovať výmenu znečisteného odevu, alebo sa sama prezlečie.	Hodnotí sa vizuálne vnímanie čistoty a schopnosť postarať sa o hygienický stav odevu.
D10 Previesť vyprázdenie	Schopnosť vykonať úkon vyprázdenia štandardným spôsobom.	Zameriava sa na technickú realizáciu potreby v prijateľnom štandarde.
D11 Použiť hygienické pomôcky	Schopnosť vymeniť si vrecko stómie, vložky či plienky. Vnímanie potreby výmeny, alebo to nepožaduje, nakoľko nevníma danú potrebu.	Sleduje sa, či osoba vie požiadať o prebalenie, alebo túto potrebu vôbec nevníma.
II. POHYBLIVOSŤ		
13. Vydržať stáť aspoň 20 minút	Státie bez alebo s pomôckou (palica, barla). Použitie vertikalizátora sa nepovažuje za samostatné státie.	Používaná pomôcka musí byť zapísaná do komentára.
14. Zmeniť polohu (vstať, posadiť sa, ľahnúť si...)	Schopnosť zmeniť polohu bez pomoci inej osoby. Opora o nábytok sa stále považuje za samostatné postavenie.	Sleduje sa schopnosť mobility v rámci bytu/lôžka.
15. Premiestňovať sa po svojom byte/dome/záhrade	Chôdza bez pomoci inej osoby (aj bez pomôcky). Ak je potrebná, uvádza sa typ pomôcky (protéza, vozík, palica).	Hodnotí sa bezpečnosť a samostatnosť pohybu v známom interiéri.
16. Pohybovať sa po schodoch (hore aj dole samostatne)	Schopnosť pohybu po schodoch v byte aj v exteriéri bez pomoci inej osoby alebo pomôcky.	Sleduje sa rovnováha a sila dolných končatín.
17. Prejsť peši aspoň 1 km	Fyzická spôsobilosť na vzdialenosť bez pomôcky. Ak je potrebná pomôcka (barle, chodítko) - zaznačí sa druh pomôcky.	<i>Príklad:</i> Ak osoba prejde 1 km len s barlami, sociálny pracovník zaznačí, že to s pomôckou dokáže, no vyžaduje to veľkú námahu a potrebuje k tomu aj doprovod. (Hodnotenie 3 – vážne ťažkosti)
18. Odísť z bytu alebo domu	Schopnosť vyhodnotiť situáciu a účel odchodu, vedieť, za akým účelom odchádza z bytu, príp. neschopnosť opustiť byt (napr. z dôvodu úzkostnej poruchy).	<i>Príklad:</i> Ak je osoba schopná odísť z bytu len so sprievodcom – napr. pre úzkosť alebo stratu orientácie. (Hodnotenie 4 – neschopnosť)
Doplňujúce otázky		
D12 Otvárať a zatvárať dvere	Fyzická schopnosť manipulácie s kľučkou. Sledujú sa aj psychické bariéry (otváranie bez logickej príčiny).	V komentári sa uvádza prípadný chorobný nepokoj spojený s touto činnosťou.

D13 Udržať smer chôdze	Schopnosť udržať priamu líniu chôdze bez alebo s pomôckou – vtedy uviesť druh.	Ak osoba používa barly či vozík, do komentára sa uvedie druh pomôcky.
III. DOMÁCNOSŤ (nad 15 r.)		
19. Urobiť bežný nákup	Plánovanie nákupu, vyhľadanie obchodu, výber tovaru, prinesenie a jeho uloženie.	Sleduje sa kognitívna schopnosť nákup zorganizovať.
20. Nakladať s finančnými prostriedkami	Bezpečné používanie hotovosti/kariet, rozpoznanie a uvedenie si hodnoty peňazí.	Sledujú sa ťažkosti pri platení a hospodárení.
21. Navariť jednoduché teplé jedlo	Uvarenie jednoduchého jedla za primerane dlhý čas – ryže, cestovín, čaju. Očistenie surovín, dávkovanie korenia, bezpečné vypnutie spotrebičov.	Do komentára sa píše, či neschopnosť vyplýva zo zdravotného stavu (konkrétny problém) alebo z neznalosti.
22. Dokázať používať práčku a iné bežné domáce spotrebiče	Fyzická aj psychická schopnosť bezpečne použiť spotrebič na účel, na ktorý je určený.	Sleduje sa pochopenie programov a bezpečná manipulácia.
23. Vykonať bežné upratovanie domácnosti	Vykonanie bežných činností v prijateľnom čase a kvalite a schopnosť skontrolovať výsledok (umyť riad, utrieť rozliate, povysávať, vyniesť odpad). Nezahŕňa umývanie okien alebo veľké pranie. Osoba na vozíku s funkčnými rukami môže toto upratovanie zvládnuť v prijateľnom štandarde.	<i>Príklad:</i> Participácia: Hodnotí sa, či je dieťa (primerane veku) schopné pomôcť napr. s odložením hračiek. Staršie dieťa so zrakovým znevýhodnením nemusí zvládnuť krájanie/ohrev v mikrovlnke. Ak opatrovník zabezpečuje všetky domáce úkony (varenie, pranie, upratovanie izby), pretože ich osoba so ZZ nevláda bezpečne alebo vôbec, musí to byť v komentári zdôraznené.
24. Obsluhovať kúrenie	Otočiť kohútikom kúrenia, vložiť kurivo (drevo, uhlie), nastaviť vetranie a bezpečnú teplotu.	Hodnotí sa s ohľadom na domáce prostredie účastníka.
Doplňujúce otázky		
D14 Vykonávať menšie údržbárske práce a opravy v domácnosti	Schopnosť napr. zatahnuť skrutku. Skúma sa, či neschopnosť vyplýva zo zdravotného stavu.	Metodika káže zaznamenať konkrétny funkčný problém, ak osoba úkon nevláda.
D15 Manipulovať s predmetmi dennej potreby (kľúče, nožnice, otváranie balení)	Fyzická a psychická schopnosť otočiť kľúčom, použiť nožnice či otvoriť zápalky/šampón/jogurt.	Sleduje sa jemná motorika a logický úchop pri bežných predmetoch.
IV. POCHOPENIE A KOMUNIKÁCIA		
25. Ústne komunikovať a chápať obsah hovoreného slova...	Zrozumiteľnosť reči a porozumenie komunikácii (otázke, oznamu, žiadosti). Všíma sa potreba alternatívnych foriem.	Identifikované ťažkosti a ich dôvod je vhodné uviesť do komentára. <i>Príklad:</i> <ul style="list-style-type: none">7-ročné dieťa s neverbálnou komunikáciou potrebuje komunikačný tablet, ktorý musí vedieť reálne používať – vykonávanie tejto činnosti je spojené s nadmernou fyzickou

		<p>záťažou / neúmernou dĺžkou trvania činnosti (hodnotenie 4 - neschopnosť).</p> <ul style="list-style-type: none">• Posudzovaná osoba sa repetitívne pýta na ulici okoloidúcich, koľko je hodín, avšak informáciu už nevie ďalej vyhodnotiť a narábať s ňou, alebo sa môže opýtať na cestu domov, avšak informáciu nevie prakticky využiť, aby sa domov dostal. (Hodnotenie 4 - neschopnosť)
26. Schopnosť využiť alternatívne formy komunikácie (sluchové postihnutie)	Sleduje sa využívanie odzerania z pier, simultánneho prepisu, online titulkov alebo posunkovej reči.	Uvádza sa dôvod, prečo osoba určitú formu (napr. odzeranie) neovláda.
27. Vytvoriť rukou písanú krátku správu primerane IQ a veku	Schopnosť vytvoriť čitateľnú správu perom/ceruzkou. Sleduje sa schopnosť/neschopnosť čítať/písať/ komunikácia len Braillovým písmom.	Dôvodom môže byť napr. narušená jemná motorika alebo neschopnosť udržať pero.
28. Schopnosť porozumieť a vyhodnotiť neverbálnu komunikáciu	Reakcia na emócie iných (smiech, plač, hnev), porozumenie gestám, pohybu a kontaktu zrakom.	Hodnotí sa adekvátnosť reakcií v sociálnom styku. Ak opatrovník plače / sa hnevá.
29. Identifikovať problém a nájsť bežné riešenie	Reakcia na vzniknuté situácie – pretekajúcu vaňu, výpadok prúdu (vziať si baterku), vypnutie plynu, privolanie pomoci.	Sleduje sa schopnosť logicky vyhodnotiť krízovú situáciu v domácnosti. <i>Príklad:</i> Neschopnosť privolať si pomoc v kríze (napr. pri drobnom úraze) je vážnym funkčným obmedzením. (Hodnotenie 4 - neschopnosť)
Doplňujúce otázky		
D16 Iniciováť konverzáciu	Schopnosť osloviť iného (napr. spýtať sa na čas, cestu alebo požiadať o pomoc).	Hodnotí sa komunikačná pohotovosť v bežných situáciách.
D17 Vyjadrovať sa zrozumiteľne	Schopnosť chápať význam slov a hovoriť bežným spôsobom (bez hrdelných zvukov), tak, aby osobe rozumela aj cudzia osoba, nielen rodina.	Pažerákový hlas alebo nezrozumiteľné zvuky sa nepovažujú za bežnú komunikáciu.
D18 Porozumieť základným zvukovým signálom a svetelným signálom	Schopnosť správne vyhodnotiť semafor, zvuk sanitky či alarmu a adekvátne na ne reagovať.	Sleduje sa bezpečnosť osoby pri spracovaní varovných signálov.
D19 Rozpoznať zdravotný problém a vyhľadať pomoc	Schopnosť identifikovať závažnosť zdravotného problému (napr. krvácanie) a v prípade potreby zavolať záchranku.	Hodnotí sa schopnosť sebaochrany pri náhlej nevoľnosti či úraze.

D20 Zvládnuť úkony potrebné k vybavovaniu úradných záležitostí	Schopnosť nájsť úrad, priniesť doklady, vybaviť si v banke prevod či podpísať prevzatie pošty – jednoduché administratívne procesy.	Zameriava sa na pochopenie a realizáciu jednoduchých administratívnych procesov.
D21 Pri sluchovom postihnutí schopnosť spracovať vizuálnu informáciu	Hodnotí sa schopnosť osoby so stratou sluchu porozumieť písanému textu či vizuálnym podnetom.	Sleduje sa vizuálna orientácia ako náhrada za chýbajúci sluchový vnem.
V. VZŤAHY S ĽUĎMI		
30. Komunikovať s cudzími osobami	Sledujú sa ťažkosti (neverbálnosť, mentálne znevýhodnenie), ale aj prítomnosť fóbií, úzkostných stavov alebo strachu z ľudí pri kontakte v obchode, na úrade či v doprave.	Identifikujú sa bariéry brániace kontaktu s neznámymi osobami.
31. Vychádzať s príbuznými, priateľmi a známymi osobami	Sledujú sa dôvody ťažkostí (paranoidná porucha, narušená komunikácia, strata sluchu).	<i>Príklad:</i> <ul style="list-style-type: none">• Zapája sa len s podporou, nemá samostatné priateľstvá (Hodnotenie 3)• 12-ročné dievča s autizmom a nízkym IQ, neverbálne; nedokáže komunikovať ani s vlastnou rodinou, slabé je aj porozumenie. Matka dokáže určiť jej potreby len na základe pozorovania. (Hodnotenie 4 - neschopnosť)
32. Schopnosť udržiavať priateľstvá a sociálne kontakty	Hodnotí sa, či je človek v dôsledku diagnózy úplne izolovaný alebo má extrémne ťažkosti udržať kontakt.	Sleduje sa kontinuita a kvalita sociálnych väzieb. V prípade ťažkostí je vhodné uviesť dôvod ťažkostí do komentára.
Doplňujúce otázky		
D22 Požiadat' a zabezpečiť si pomoc	Schopnosť osloviť niekoho pri navigácii k cieľu cesty alebo v kríze zavolať pomoc.	Hodnotí sa schopnosť prekonania komunikačnej bariéry v prípade núdze.
D23 Vedieť sa zapojiť do bežnej skupinovej aktivity	Identifikácia fyzickej alebo psychickej bariéry, ktorá osobe bráni v zapojení sa do kolektívu.	Sleduje sa nielen stupeň ťažkostí, ale aj ich konkrétny dôvod.
VI. ÚČASŤ V SPOLOČNOSTI		
33. Rozpoznať príbuzných, priateľov a známe osoby	Správna identifikácia blízkych osôb, spolužiakov, kolegov a osôb, s ktorými účastník býva.	Sleduje sa pamäťová a rozpoznávacía zložka.
34. Orientovať sa v známom prostredí	Orientácia v byte, v prostredí školy, zamestnania a v blízkom okolí bytu/domu.	Hodnotí sa bezpečnosť pohybu v rutinnom priestore.
35. Orientovať sa v neznámom prostredí	Orientácia na stanici v cudzom meste, v novej škole, nemocnici, na úrade, kde osoba ešte nebola.	Sleduje sa schopnosť spracovať nové priestorové informácie. <i>Príklad:</i> <ul style="list-style-type: none">• V známom okolí bydliska sa osoba orientuje, ale v nemocnici netrafí do cieľa bez vedenia inou osobou. Neschopnosť prispôbiť sa zmene

		<p>trasy k novému lekárovi (zmeny rutiny) – starostlivosť je náročná. (Hodnotenie 3 – vážne ťažkosti).</p> <ul style="list-style-type: none">• Dieťa sa zúčastňuje aktivít v škole/na krúžku len vtedy, ak je v jeho tesnej blízkosti rodič. – Ide o vážne ťažkosti, pretože účasť je podmienená neustálou prítomnosťou a pomocou inej osoby. (Hodnotenie 3 – vážne ťažkosti)
36. Schopnosť zapojiť sa do spoločenských aktivít...	Účasť na náboženských, školských či kultúrnych aktivitách s ohľadom na vplyv pomôcok (napr. načúvací aparát).	Sleduje sa aktívna účasť verzus pasívna prítomnosť s pomôckou/bez pomôcky.
Doplňujúce otázky		
D24 Schopnosť adaptovať sa na zmeny vo svojej rutine	Schopnosť prispôsobiť sa skoršiemu vstávaniu, zmene trasy do práce či zmene lekára.	Zameriava sa na psychickú flexibilitu a zvládanie nových situácií.
D25 Orientovať sa v čase a priestore	Schopnosť rozpoznať aktuálny čas, mesiac a miesto, kde sa osoba práve nachádza.	Hodnotí sa časopriestorová orientácia v známom prostredí.
D26 Schopnosť zistiť informáciu ku správnejmu smeru a cieľu cesty	Schopnosť zistiť odchod vlaku z tabule alebo internetu a následne s informáciou správne naložiť.	Sleduje sa kognitívna schopnosť plánovania cesty.
D27 Vykonávať činnosti pre uplatnenie sa na trhu práce	Vyhľadanie inzerátu, napísanie životopisu a absolvovanie pracovného.	Môže sa využiť pomoc kompenzačných pomôcok pri tvorbe podkladov.
D28 Skontrolovať priebeh a výsledok svojej pracovnej/vzdelávacej činnosti	Miera pozornosti (napr. naloženie práčky a jej reálne zapnutie, posolenie jedla pri varení).	Sleduje sa schopnosť dotiahnuť úkon do zmysluplného konca.
D29 Používať bežné komunikačné prostriedky	Schopnosť bežným spôsobom používať telefón, PC a internet.	Braillovo písmo a posunkový jazyk sa za bežný prostriedok nepovažujú.
D30 Koľko dní v priebehu mesiaca boli tieto ťažkosti prítomné?	Zápis počtu dní (číslom) za posledný mesiac, kedy sa bariéry vyskytovali.	Slúži na zistenie každodennosti alebo kolísania stavu.
D31 Koľko dní v priebehu mesiaca osoba nebola schopná aktivít...?	Počet dní, kedy osoba pre zdravie vôbec nevedela vykonávať to, čomu sa bežne venuje.	Sledujú sa len aktivity, ktoré osoba robí reálne, nie tie, ktoré by robila „keby chcela“.
D32 Koľko dní v priebehu mesiaca bola osoba nútená obmedziť aktivity...?	Počet dní, kedy bol výkon bežných činností pre zdravotný stav výrazne limitovaný.	Sleduje sa dopad zdravia na kvalitu a rozsah bežného života.